

Materiál MPSV předkládaný na jednání vlády ČR 8. února 2012

Ministerstvo práce a sociálních věcí předloží na jednání vlády České republiky ve středu 8. 2. 2012 jeden materiál:

- **Zpráva o základních tendencích vývojové příjmové a výdajové situace domácností ČR v 1. – 3. čtvrtletí 2011**
(předkládán pro informaci)

1) **Zpráva o základních tendencích vývojové příjmové a výdajové situace domácností ČR v 1. – 3. čtvrtletí 2011**

Ministerstvo práce a sociálních věcí předloží ve středu na jednání vlády materiál pro informaci, který obsahuje data o vývoji příjmů a výdajů domácností v 1. – 3. čtvrtletí 2011. Zpráva mimo jiné zahrnuje údaje z oblasti mezd, podpor v nezaměstnanosti, dávek státní sociální podpory, důchodů a úspor.

Makroekonomický vývoj české ekonomiky v 1. – 3. čtvrtletí roku 2011 se ve srovnání s předchozími poznatky zhoršil. Česká ekonomika nejprve ve 2. čtvrtletí zpomalila svůj růst a ve 3. čtvrtletí již jen stagnovala, a to především ve srovnání mezi 2. a 3. čtvrtletím. **Příčiny byly vnitřní i vnější:** za významný faktor působící uvnitř ekonomiky lze označit prohlubující se **propad dynamiky spotřeby domácností**; vnější příčinou bylo zejména **globální zpomalení hospodářského růstu**, které se projevilo v nižším tempu zahraniční poptávky po českém zboží, neboť export je nyní prioritním prvkem růstu tuzemského HDP.

Ekonomickou situaci domácností charakterizovaly v lednu – září 2011 zejména tyto skutečnosti:

- ⇒ běžné **příjmy** sektoru **domácností** (na bázi národních účtů) **vzrostly** nominálně **o 1,2 %**, jeho **disponibilní důchod** byl **vyšší o 0,5 %** (obdobný nárůst jako ve srovnatelném období roku 2010); čisté příjmy na úrovni konkrétních typů domácností na bázi statistiky rodinných účtů v podstatě na meziroční úrovni stagnovaly (index 99,7 %),
- ⇒ **největším zdrojem peněžních příjmů** domácností byly **mzdy**; **průměrná nominální měsíční mzda v národním hospodářství** (na přepočtené počty zaměstnanců) představovala **23 726 Kč** a její **meziroční dynamika růstu se z 2,4 % v lednu – září 2010 snížila na 2,2 %**,
- ⇒ **rozdílný vývoj** byl zaznamenán v **dynamice růstu průměrných mezd** v podnikatelské a nepodnikatelské sféře – zatímco v **podnikatelské sféře** činil **nominální nárůst 2,9 % (reálný 1,1 %)**, v **nepodnikatelské sféře** došlo k **nominálnímu poklesu o 0,5 %**, což **reálně představovalo snížení průměrného platu o 2,3 %**,



- ⇒ **příjmy domácností sociálního charakteru** - druhé nejvýznamnější složky úhrnných příjmů domácností – **vzrostly**, přitom **dynamika jejich jednotlivých složek** byla **značně rozdílná**. Nejrychleji rostly (i při nesrovnatelném objemu) **výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi** a **dávky důchodového pojištění** (o 0,7 resp. 15,8 mld. Kč); naopak významné **úspory** finančních prostředků byly dosaženy **u podpor v nezaměstnanosti** (2,3 mld. Kč), **dávek státní sociální podpory** (3,5 mld. Kč) a **příspěvku na péči** (1,2 mld. Kč),
- ⇒ **průměrná výše** (samostatně vypláceného) **starobního důchodu** dosáhla úrovně **10 536 Kč** a srovnatelnou skutečnost za období leden – září 2010 překročila o 456 Kč, především jako důsledek valorizace k 1. lednu 2011,
- ⇒ při poklesu průměrné míry nezaměstnanosti a průměrného počtu nezaměstnaných (vč. osob pobírajících podporu v nezaměstnanosti) **klesla průměrná výše podpory** v nezaměstnanosti (**na 5 583 Kč**) a tím i **objem prostředků** vynaložených na jejich pokrytí (**o 2,3 mld. Kč**), pokračoval **růst výdajů na dávky pomoci v hmotné nouzi (o 24,8 %)** jako důsledek nárůstu jak průměrného počtu vyplacených dávek, tak i jejich průměrné výše (zejména v souvislosti s nárůstem dlouhodobé nezaměstnanosti a změnami v oblasti dávek státní sociální podpory),
- ⇒ meziroční **nárůst spotřebitelských cen** (cenové inflace) dosáhl ve 3. čtvrtletí (stejně jako ve 2. čtvrtletí) **1,8 %**, toto navýšení bylo vykázáno i v porovnání období leden – září let 2011 a 2010 (o rok dříve 1,3 %), spotřebitelská inflace tak nabrala kurs očekávané (i když zatím mírné) akcelerace a podílela se na útlumu spotřebitelské poptávky,
- ⇒ **životní náklady domácností důchodců** se vlivem vyšší váhy bydlení, výživy a zdraví v jejich spotřebním koši **zvedly** v 1. – 3. čtvrtletí 2011 meziročně **o 2,8 %** (za celý rok činil nárůst 3,0 %); **pod průměrem se naopak pohybovaly životní náklady domácností v Hl. m. Praze** (zvýšení o **1,3 %**), kde z více než poloviny byl nárůst způsoben vyššími cenami potravin, stravování a vodného (za celý rok přírůstek 1,5 %),
- ⇒ **domácnosti** i při nižších peněžních příjmech **navýšily stav svých úspor** – jejich **objem se** (podle dostupných údajů ČNB) **v září 2011** ve srovnání se stejným měsícem roku 2010 **zvýšil o 90,1 mld. Kč** (na 1 698,9 mld. Kč) – což bylo zhruba na úrovni září 2010 (proti září 2009).

Zpráva přináší ve svých dalších částech základní charakteristiku a hodnocení souvislostí, které ovlivňovaly příjmy a výdaje domácností v České republice v lednu – září 2011, popř. i některé dostupné aktuálnější statistické údaje (cenová inflace) za celý rok 2011. Jejím hlavním cílem je vyjádřit především rozhodující tendence ve vývoji (dostupných) hlavních ukazatelů životní úrovně českých domácností a jejich kvantifikaci.

*Viktorie Plíková
vedoucí tiskového oddělení
a tisková mluvčí*